

13:e söndagen efter Den Heliga Trefaldighets dag

Tom Hardts postilla, första årgången

Evangelium: Luk. 10:23–37.

I Guds, Faderns + och Sonens och Den Helige Andes, namn. Amen.

När vi denna söndag ånyo efter sommarens uppehåll beträder S:t Martins kyrka och från dess altare tagit emot Jesu undervisning om "Vår nästa" i liknelsen om den barmhärtige samariten, har vi omsvepts av Jesu ord: "Saliga äro de ögon, som se det I se. Ty jag säger eder: 'Många profeter och konungar ville se det som I se, men fingo dock inte se det, och höra det som I hören, men fingo dock icke höra det.'" Den himmelska världens härlighet kringstrålar oss och genomtränger oss, lyfter oss in i Guds rike. Dessa evangeliets inledningsord får en än större tyngd genom Jesu närmast föregående ord: "Och ingen känner vem Sonen är, utom Fadern, ej heller vem Fadern är, utom Sonen och den för vilken Sonen vill göra honom känd". (Luk. 10:2) Gud har uppenbarat sig för oss, skänker oss den tro, som vi inte har av oss själva, men som utgjutes över oss genom Ordets predikan, genom Guds uppenbarelse i de heliga nådemedlen, just det, som sker här och nu.

Så är det säkert och visst, att vi med dagens evangelium om "Vår nästa" inte stiger ut ur uppenbarelsens värld, inte stiger ned i den allmänmänskliga etikens, den sociala moralens gråa vardaglighet. Allt, som kan och skall sägas denna dag, är underställt just det ordet: "att du väl har dolt detta för de visa och kloka, men uppenbarat det för de enfaldiga". (Luk. 10:21) Därför måste vi visa bort alla förtjusta försök att nyttja dagens evangelium och dess ord om att "älska din nästa såsom dig själv" i politiska program och sociala målsättningar. Orimligheten framgår redan av denna citatkonsts stympande av bibeltexten, som i sin majestätiska fullhet lyder: "Du skall älska Herren din Gud, av allt ditt hjärta och av all din själ och av all din kraft och av allt ditt förstånd, och din nästa såsom dig själv". Bara kärleken till "din Gud", till honom som i Ordet gett sig till oss som vår egendom, vår rättfärdighet, vår frälsning, skapar den nästankärlek, som Jesus i dag förkunnar. Världen är bara alltför full av predikanter, som med dagens evangelium i näven vill göra sig samhällligt nyttiga och allmänt uppskattade, som vill rädda sig ut ur den penibla situationen,

att uppenbarelsen gått till de "enfaldiga. Ja, Fader, så har ju varit ditt behag". (Luk. 10:21) Världen låter sig också gärna tilltalas av sådana bibelutläggare. Så kan man som en följd av detta i en av den statliga religionsundervisningens böcker finna dagens ord om att älska sin nästa såsom sig själv tryckt på varje sidas sista rad för att framhäva den bärande sociala principen i landets moral och kristendomens förträfflighet. Allt sådant står under domen: "Du skall icke missbruka HERRENS, din Guds, namn, ty HERREN skall icke låta den bliva ostraffade, som missbrukar hans namn". (2 Mos. 20:7)

Den kärlek till nästan, som Jesus förkunnar, är alltså sprungen ur kärleken till den Gud, som i evangelium och dop tar oss upp till sina barn, och som därför i dag tilltalar oss med sitt heliggörande, rättfärdiggörande, frälsande: "Saliga äro de ögon som se det I se". Den nästa, som sålunda kan och skall älskas, är också den i Ordet givna nästan, aldrig ett godtyckligt upplokat objekt för våra spontana känslor. Det är den människa, vars helighet, upphöjdhet och älskvärdhet helt och hållet, endast och uteslutande består i att hon innefattats i det utkorande, adlande, skapande ordet: "Låt oss göra människor till vår avbild, till att vara oss lika". (1 Mos. 1:26) Alla hennes rättigheter, alla hennes krav på hjälp och bistånd kommer just härav, alldeles som Gud säger till Noa: "den som utgjuter människoblod, hans blod skall av människor varda utgjutet, ty Gud har gjort människan till sin avbild". (1 Mos. 9:6) Vår på gatan förbiilande nästa, den på TV-skärmen borttonande gestalten, den helt anonyma ryggtavlan, hämtar sin sakrosanta ställning i tillvaron och i vårt hjärta, därför att det är en son av Adam eller en dotter av Eva, därför att det är en Guds avbild. Om detta säger vi så:

- I. kärleken till nästan är som Guds kärlek rikad också mot fienden,
- II. kärleken till nästan är som Guds kärlek en orsakslös kärlek,
- III. kärleken till nästan är som Guds kärlek en slösande kärlek.

I. Kärleken till nästan är som Guds kärlek riktad också mot fienden.

All vår salighet vilar i det ordet, att vi "medan vi voro Guds ovänner, blevo försonade med honom genom hans Sons död". (Rom. 5:10) Gud har älskat sina fiender, den upproriska ogudaktiga människan, och vi tror på "honom som gör den ogudaktige rättfärdig". (Rom. 4:5) Som rättfärdiggjorda ogudaktiga handlar vi i denna rättfärdiggörelses kraft och följer det ordet: "Älsken edra ovänner, och bedjen för dem som förfölja eder ... Ty om I älsken dem som älska eder, vad lön kunnen I få därför? Göra icke publikanerna detsamma?" (Matt. 5:44, 46)

II. Kärleken till nästa är som Guds kärlek en orsakslös kärlek.

När denna världen skall mana till goda relationer och nedbrytande av spänningar, går allt ut på att visa, hur egentligen godsint och vänlig den andra parten är under den barska ytan eller avvikande hudfärgen. Det hela gäller att "visa vänlighet mot edra bröder" (Matt. 5:47) på hedningarnas sätt, på ömsesidighet på publikaners sätt, på likhet på politikernas sätt.

Det är något annat än den orsakslösa kärleken, som inte älskar för de goda egenskapernas skull utan älskar också i avsaknad mot dem. Vår nästa, samariten, behöver inte visa sig vara mindre tjuvaktig och smutsig än som allmänt sägs. Hon är nästa också som tjuvaktig och smutsig.

III. Kärleken till nästan är som Guds kärlek en slösande kärlek.

Om Guds kärlek, den förebildliga, den skapande, heter det: "Han låter ju sin sol gå upp över både onda och goda, och låter det regna över både rättfärdiga och orättfärdiga". (Matt. 5:45) Det är en godhet, som låter allt gott i slösande mått strömma över världen, så att S:t Paulus kan säga till avgudadyrkande hedningar: "han har givit eder regn och fruktbara tider från himmelen och så vederkvickt edra hjärtan med mat och glädje". (Apg. 14:12) Vin krus och brödkorgar, kött på spett, saftiga frukter är Guds kärleks gåvor, slösande och delvis onödiga. Så handlar i dagens evangelium samariten med sina två silverpenningar. Så handlar varje kristen, som blivit Gud lik genom Guds kärlek.

Amen.